

Scherp gesneden Julius Caesar

Gebeurtenis: *Julius Caesar* van William Shakespeare door Orkater **Gezien:** 8 november in De Lawei, Drachten **Vertaling en bewerking:** Michiel de Regt en Jip van den Dool **Spel:** Erik van der Horst, Tobias Nierop, Jip van den Dool, Mattias Van De Vijver en Reinout Scholten van Aschat **Muziek:** K.O. Brass! **Regie:** Michiel de Regt **Nog te zien:** 23/11 in Leeuwarden, 25/11 in Stadsschouwburg Groningen **Publiek:** 200

★★★★☆

Julius Caesar is net als Shakespeares Coriolanus een militair mannenstuk en net als veel andere stukken van Shakespeare draait het om macht en legitimiteit. In de voorstelling die het Amsterdamse gezelschap Orkater samen met het openluchttheater van het Amsterdamse Bos maakte, is dat direct al te zien in het sobere, monumentale decor. Een witte, Romeinse tempeltrap voert naar een kolossale wand met een hoge, smalle opening. De sfeer is duister en geladen en zo klinkt ook de kopermuziek van zes half verborgen blazers.

Een catwalk loopt een eind de zaal in, want het publiek speelt hier een passieve, maar cruciale rol. Julius Caesar staat immers bekend om de twee politieke lijkredes na zijn dood: die van zijn moordenaar Brutus en die van vriend Marcus Antonius. Het zijn speeches die de 'hearts and minds' van het volk moeten veroveren. Vooral die van Marcus Antonius staat bekend als een retorisch huzarenstukje die de meningen 180 graden wist tedraaien. Ten koste van de aanslagplegers.

Julius Caesar zelf is niet veel meer dan de titelheld om wie de kwestie draait. Door Orkater wordt hij neergezet als een schlemielige deegsliert. Wat moeilijk te rijmen is met hoe anderen hem zien: als een berekenende politicus die het aanbod van de kroon voor de vorm afwijst om te zien of het volk zijn stap naar het dictatorschap wel slikt.

Uit heel ander hout is Brutus gesneden: ingehouden, koel, maar van binnen een Hamlet, verscheurd door twijfel. Zijn geloof in de kracht van redelijke argumenten getuigt echter van politieke naïviteit, waardoor Marcus Antonius zijn rechtschapenheid onderuit kan trekken met zijn eigen innige vriendschap voor het arme slachtoffer. Hij is de populist pur sang.

Shakespeares sympathie ligt niet bij coupplagers, maar evenmin bij degenen die ervan profiteren. De gerechtvaardigde politieke moord maakt vooral de weg vrij voor de volgende usurpator.

Die politieke relevantie zie je in de voorstelling niet zo heel erg terug, hoe sterk die ook gespeeld wordt. De bewerking heeft er een scherp gesneden voorstelling van gemaakt, die dicht in de buurt van Shakespeare blijft, maar die vooral drijft op de imposante muziek. Die maakt de onderliggende spanning voelbaar, de dreiging, de angst, de kreten van het gepeupel. Lawaaiig als het moet, maar nooit te dominant stuwt de muziek de spelers op om op het scherpst van de snede te spelen.

HANS BRANS